

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalhoz átvéve:	
Égész évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Egyben másokhoz hordva:	
Égész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.

Előfizetési és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszajár
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 29.

A szocializmus jegyében.

Végre mégis csak hinnünk kell, hogy elmúlt az az idő, melyről csak nemrég újra énekelhetné volna a költő: az alvó aluszik, a bujdosó buvik... Fölverték az alvó pimaszt, kilép az életbe, mert erőszakkal akarták a sekrestyébe zárni. El és dolgozik az a katolicizmus, mely sok-sok ezer embert gyűjtött össze az ország fővárosába teendő megbeszélésére.

Sok, sok a tennivaló. Alapos és sokoldali diagnózist csináltak a nagybeteg társadalom fölött. Érzik szükségét annak mindenki, hogy társadalmi bajainkkal foglalkozni kell. Teszi is mindenki a maga módja, céljai s tehetsége szerint: intrikáló páholyok, romboló szocialdemokraták, lezajlott rendszer hívei és a koalíció minden pártja. Igaza van a katolikus nagygyűlés egyik lángszavú szónokának, hogy ma mindenkinek szocialistának kell lenni.

A hatodik katolikus nagygyűlés valóban a szocializmus jegyében folyt le. Rengeteg munkát halmozott össze szónokai és előadói szellemi termékeiben, szakosztályi és nyilvános ülései határozataiban. Minden szó tetté akar válni e nagy stílusú gyűlések lelkesedése hevében s minden szó, minden tett a társadalom bajainak egy-egy panaceaája gyanánt készül.

Ez az igazi szocializmus, mely sehol sem akar rombolni, hanem építeni; senkitől sem akar jogot rabolni, hanem mindenkint meg akar jogaiban védelmezni; nem akarja a társadalomban levő egyenlőtlenséget mélyíteni, hanem üdvös munkásságával s törvényhozással kevesbiteni; nem az önzést és erőszakot hirdeti, hanem altruisztikus szeretet és méltányosság alapjaira helyezkedik.

E hatalmas programmal szemben némán áll a meglepett bábázkodók serege s az elismerés hangján szól a belátóbbak szava. Nem tehetnek egyebet a hallgatásnál azok, kiknek okosabb, ha nem hallatják holló szavukat, hogy a sajtót ki ne ejtsék a szájukból. Több sajtó organumnak állott ugy érdekekben, hogy a hatodik katolikus nagygyűlés munkálkodását elhallgassa s övéik meg ne tudják, hogy mások is foglalkoznak a társadalom bajaival s el ne veszíték egyeduralmu befolyásukat. Aki azonban látni akar, az nem hunyja be szemét s meg fogja tudni vezérei csalafintaságát. Aki pedig méltányos akar lenni, az nem hallgathatja el az oly megszabású akciót, mely ezeket foglalkoztat s a társadalom minden rétegére s minden bajára figyelmet fordít.

S e tekintetben sem oly kétségbeejtő mármindenünnen a részvétlenség oly nagy mértékű hiánya, mint még pár évvel ezelőtt. Foglalkoznak már velünk ellenfeleink is, még pedig úgy, amint komoly munkánkhoz illik, komolyan. Fölállítják

a nagygyűlés eredményeinek mérlegét, elismerik erkölcsi és politikai sikerünket, méltányolják a szociális szervezkedést s észreveszik térfoglalásunkat.

A magyar sajtó háromnegyed része — ugymond — hosszánával fogadta őket s dicsőítette a katolikus nagygyűlés céljait. Ez erkölcsi siker.

Politikai siker, hogy Apponyi gróf és Zichy gróf miniszterek és Rakovszky képviselőházi alelnök mindvégig résztvettek az ünnepeken, s míg nyíltan ünnepezték Apponyit, mint első kultuszminisztert, kinek volt bátorsága megjelenni, addig Rakovszky a létesítendő katolikus autonómia javára követelte a katolikus alapoknak minden fenntartás nélkül leendő kiszolgáltatását.

Nagyarányu a szociális szervezkedés, mely nem kerülhette már ki ellenfeleink figyelmét sem. Nagy horderejű dolgok vannak készülöben. A népiskolákban intenzivebb gazdasági oktatás. Szervezik a főpapok jótékonyosságát, hogy csak erre érdemeseknek jusson. Sztrájkok esetén a munkaadók és dolgozni akaró munkások intenzivebb védelmét követelik a kormánytól. A sztrájkok megelőzésére békéltető bizottságokat kívánnak. Akciót indítanak a leánykereskedés ellen. Munkáslakásokat készítenek építeni.

Egész természetesnek kell lenni ily üdvös tevékenység eredménye gyanánt a keresztény s szocializmus térfoglalásának. Azonban nem lehet a legnagyobb fon-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy levél.

Önök nyilván szenzációra gondolnak, midőn a címet elolvassák. Valóban csatlakoznak, mert ez csak egyszerű s talán mondhatni mindennapi történet: van benne komikum, s társadalmi tragikum is.

Hol is kezdjem csak? Igen, szerelmes voltam. Halálosan beleszerettem egy angyalba, akit azelőtt soha sem láttam.

De min bámulnak, min csodálkoznak úgy? Hogy azt mondtam, angyal? No hát igenis, én el merem mondani, hogy az egy valóságos angyal, még pedig a legszebb, legkedvesebb angyal ezen a világon. Mélytűzű kék szemében örök mosoly játszadozik, s szelíd, lilium fehér arcát aranyfürtök glóriája övedzi. Sugár, karcsu termete megszeppeníti a pálmát és a cédrust s habbermetén ingerlően simul el kedves ruháskája. Ici-pici lábacskaival oly ügyesen, oly gracióz lépeget, — mint senki más.

Aztán... aztán képzeld el az egészet, s abba az angyalba fűlig szerelmes leszel.

Igy láttam én őt a nyáron egy szép vasárnap délután az erdőn. Amint megláttam, soha

nem érzett öröm lopózott szívembe; nem tudtam, mi bajom. Ha egy pillanatra nem láthatám, kimondhatatlan vágy szállott szívembe, őt újra felkeresni s oly végtelen boldognak éreztem magam, ha ismét gyönyörködhettem — habár csak távolról is — szelíd, de mégis pajkosan mosolygó arcában, szemében.

Csupa bűbáj, költészet volt az a lányka, s elbámultam volna őt éhen, szomjan az örökkévalóságig.

Kérdezem egyik barátomat, nem ismeri-e ezt a gyönyörű teremtet? Egészen közönyösen vont vállat kérdézősködéseimre s azt mondta, hogy őt nem érdekli az a leány, hanem azt tudja, hogy Malvinnak hívják.

Malvin? ... Oh, és ez az ember még a legnagyobb nyugalommal, hidegséggel tudja a nevet kiejteni!

Malvinka! ... tehát ő Malvinka? Szerettem volna odaborulni lábaihoz a porba s bevallani előtte végtelen szerelmemet. De mit mondtak volna barátnői, kik vele sétáltak a hűs parkban, látva botrányos magamviselkedésem szemben? S mit szólt volna ő, az angyali Malvinka, ha ily meggondolatlanul kompromittálom őt egy nyilvános helyen?

Az ész győzedelmeskedett a balga szív

felett. Visszatartottam magamat minden botrányos dologtól. Édes megnyugvással viseltem, türtem azokat az édes kinokat, melyeket az angyali Malvinka látása okozott.

Arcom égett, szívem kigyult s azt hittem, felemészti az a féktelen tűz, mely egyre jobban égetett s őrült sebességgel lobbantotta lángra egész valómat.

E perctől kezdve ő, az angyali Malvinka volt eszemben szüntelenül.

Aztán így multak el a hetek, hónapok anélkül, hogy Malvinnal beszéltem volna. Nagyon ritkán láttam őt, de szívem egyre érte lángolt. Sokan csodálkoztak rajtam, hogy miért vagyok oly rossz kedvű, lehangolt. Aztán mindig sápadtabb lettem. Nem esett jól az ebéd, nem kellett a vacsora. Ha lefeküdtem, szememre nem jött álom, nyugtalanul, ezer gondolat között hanykolódtam ide-oda. Sokszor kerestem szórakozást a vidám társaságokban, a kávéházakban, vendéglőkben, hol a poharak csengése közt, a zene mámorító hangjainál eltemetni véltem a gondokat s elűzni lelkem összes fájdalmait. Hasztalan volt minden. Minél jobban küzdöttem az ár ellen, annál inkább magával ragadt az s szédítő sebességgel rohant velem...

Eigner Ede és Társa

különlegességek áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Kobrak cipők

egyedüli raktára!

Nagy ~~vásár~~ nők, férfi- és gyermek cipők-

ben a legelegánsabb és legjobb kivitelben.

Szolid kiszolgálás!

1752.

Szabottárak!

Vidéki és helybeli telefon 695 szám.

tosságu tennivalókat egyes lelkesedők vállaira rakni, hanem intézményesen kell biztosítani az állandó és eredményes munkát a szociális bajok enyhítése érdekében. Azért népszövetséget alakítanak, mely egyesítse az erőket; vidékre készülnek kitenni nagygyűléseik színhelyét, hogy terjedelmesebb legyen a propaganda; nagyszabású sajtóakciót terveznek, mely hordozója legyen a nagyszabású terveiknek az ellentábor mindent elnyelő sajtójával szemben.

Nagy időkhöz nagy eszmék és nagy emberek kellenek! Most, amikor beteg társadalmunknak vonaglását, nem nézik nyugodtan, hanem rugnak egyet-egyet rajta, kétszeresen sürgős, hogy ne maradjunk télenül. Egyik a földet akarja kirántani lábunk alól s veszélyezteti magyarságunkat; a másiknak lángoló gyűlölete egünket festi vörösre s támadja szüntelenül keresztény voltunkat. Ki hát a forumra keresztény magyarság s mutasd meg, hogy magyar és keresztény vagy! Szerezd vissza földeddel magyarságodat s védelmezd meg apáid hitét, az ősi kereszténységet! Lásd meg szenvedő társadalmad sebeit s keresztény hited szentségéhez, magyar szived nagyságához képest enyhítsd a nélkülözők keserveit!

M. I.

Wekerle Bécsben. Bécsből jelentik: Wekerle miniszterelnök tegnap este ideérkezett; ma délelőtt 9 és 10 óra között Popovics államtitkárral tanácskozott, 10 órakor pedig Schönbrunnba hajtatott, ahol ő Felsége kihallgatáson fogadta. Popovics államtitkár ezalatt a pénzügyminiszteriumba hajtatott, hol Koritovszky osztrák pénzügyminiszter már várta. Az államtitkárnak a pénzügyminiszterrel való tanácskozása több óra hosszáig tartott. Ma dél-

után Wekerle látogatást tett a pénzügyminiszteriumban s a miniszterelnök részt fog venni a szakelődök tárgyalásán.

A parlamenti szünet vége. A képviselőház nyári munkaszünete tudvalevőleg október hó 10-én lejár. A képviselőház első ülésének napirendjén az elnöki előterjesztések lesznek és a következő ülés napirendjének megállapítása, valamint egyáltalában az ülések rendjének meghatározása. A hosszú nyári szünet alatt temérdek akta, kérvény, bírói határozat és megkeresés, továbbá periratok érkeztek a Ház elnökségéhez. A képviselőház munkarendjét addig nem lehet megállapítani, míg a bizottságok az eléjük utalt ügyeket és javaslatokat le nem tárgyalták.

A közösügyek 1907. évi költségelőirányzata.

(Közös minisztertanács. — A tengerészeti hadi kiadások emelkedése. — A delegációk összehívása. — Goluchowszky távozása.)

Bécsből táviratozzák, hogy ott ma délután Goluchowszky közös külügyminiszter elnöklésével közös miniszteri tanácskozás volt. A tanácskozás tárgyát az 1907. évre szóló közös költségelőirányzat képezte, amely felől amai értekezlet végleges megállapodásra jutott. A költségelőirányzat a hadügyi költségek tekintetében természetes, épen nem jelentékeny emelkedést mutat, amely azonban az élelmi szereknek azóta bekövetkezett drágulásában leli magyarázatát.

Az értekezlet a delegációk összehívása idejére is megállapodott. E szerint a delegációkat — amint már a napokban jeleztük — november hó végére fogják összehívni, mert addig az osztrák parlament más sürgős ügyekkel lesz elfoglalva.

Egyes lapoknak az a hire, hogy a mai közös miniszteri tanácskozáson a király elnököl, misztifikáción alapszik. Ez nem is volt

tervbe véve. A közös minisztertanácsból függetlenül volt a közös kereskedelmi és vámkonferencia, amely vámtechnikai kérdésekkel foglalkozott.

A közös minisztertanács kapcsán riasztó hírt közöl velünk fővárosi tudósítónk. Eszerint a tengerészeti újabb rendkívüli hadügyi szükségletek fedezésére a közös hadügyminiszterium újabb jelentékeny költségemelését kérne a két államtól, mely költségemelés hat éven át 9 és háromnegyed millió koronával terhelné a közös hadügyi költségvetést. A kérdéssel hirtelen már a mai közös miniszteri értekezlet is foglalkozott. Hogy mit határozott, nem tudható. De a magyar delegáció aligha lesz hajlandó Pittreichnak e kívánalmát teljesíteni.

E helyütt közöljük fővárosi tudósítónk telefonjelentése alapján Goluchowszki gróf, közös külügyminiszter távozása hírért. A milánói magyar-osztrák nagykövet, Christó gróf ugyanis megváltik állásától, sőt be is adta lemondását. A nagykövet lemondását Goluchowszki gróf külügyminiszter távozásával hozzák összefüggésbe. Goluchowszki azonban, mint értesülünk, nem politikai okokból távozik a külügyi hivatal éléről, hanem mert felesége súlyosan megbetegedett.

Rajongóvá lettem . . .

Irta: Lengyel Zoltán.*

Rajongóvá lettem, ti azt hirdetitek. Hevülő érzésem, álmodozó lelkem kártyavárat épít. Délibábot látok, az után futkosok. A' valót nem

* Lengyel Zoltán, aki tudvalevőleg nincs megelégedve az új kormányval s annak politikájával sem, ebben a cikkben óhajja igazolni újabb politikai magatartását. E cikk oly szépen van írva, anynyi ritmus van benne, akárcsak valami alexandrin versoros költeményben. Kár, hogy abban is hasonlít a költeményhez, hogy nem a földön, hanem valahol a csillagok közt jár, akárcsak a poézis.

Szerk.

Egy mentő gondolatom támadt. Beszélnem kell veled; beszélni minden körülmények között. Nem viselhettem tovább a kinokat, miket a reménytelenség szívemnek okozott. Vagy megnyugszik szívem a boldogság verőfényén, vagy végképen megtörik a sors csapásai alatt.

Igen, beszélni ő veled, ki egyedül adhat nyugalmat vergődő szívemnek. — De ez oly nehéz; hisz ő nem ismer engem, csak látásból s oly ritkán látható az utcán.

Egy pillanat meghozta a szabadulást e kínos helyzetből. Elhatároztam, hogy levelet írok az angyali Malvinkának, melyben elmondom mindent, a mi fáj s a mi örömet és boldogságot adhat szívemnek, lelkemnek.

Másnap már postára tettem leveletem s reszketve, kínos aggodalmak között vártam a holnapot. A holnap volt hivatta életem boldogsága felett dönteni: mert erre a napra kértem Malvinkától levelemben a választ.

Vajjon mit fog írni ő, az angyali Malvinka? Nem fogja-e leveletem a sértett önértet büszkeségével ezer darabra szakítani s megvetetten dobni ki az utca porába? Avagy hiúságának hizelegni fog az a sok lángoló betű ott a papíron, mely egy égő szív zsarátnokát önti elé; azok a virágos szavak, melyekben az érzelmek ezer variációja lüktet s mely mindig csak egyet: a szerelmet zengi . . . S ha ír, vajjon nem utasítja e vissza szerelmemet s fogja e viszonozni azon érzelmeket, melyek szívemnek eddig fájó boldogsága voltak?

Egész éjjel nem hunytam le szememeit. Az éjjeli szekrényen levő lámpa egyhangu pergetése olykor felzavart az ábrándozásból. Oda tekintettem az órára. Még három óra. Oly nehezen telik az idő. Tűnődtem tovább az éj-

néma csendjében. Ezer gondolat kergeté egymást lázas agyamban; mindenik oly szép volt s mindenik oly édes gyönyört lehelt szívembe: s mégis úgy fáj a nekem

Végre megvirradt. Oly szépen mosolygott a piros hajnal, s azok az apró fényes csillagok ott az ég alján, reszketve tüntek el egyenként a reggeli ködpárázatban. Az ablak függönyein keresztül tört a kelő nap aranyugára. Oly jól esett lelkemnek a fény, a világosság ezután a sötét, átvirrasztott éj után.

Öltözni kezdtem. Vágytam ki a szabadba, hol az élet zaja, nyüzsgése eltompítja a lélek fájdalmait. Már épen keztyűm után nyultam, midőn kopogtatnak szobám ajtaján.

— Szabad!

Egy magas, középkorú, szőke, szikár, férfi lép szobámba, magát udvariasan meghajtva.

— Mivel szolgálhatok? — kérdém hideg egykedvűséggel s figyelmesen szemlélem az előttem ismeretlen férfiú simára borotvált arcát.

— Önt keresem, uram. Ez a levél jogosított fel arra, hogy lakásán háborgassam.

Ezzel egy levelet vesz ki kabátja belső zsebéből s elém tartja. Nekem van címezve, de a kézírás előttem ismeretlen.

— Nem értem, uram; kérek bővebb magyarázatot.

— Nem érti? . . . Csodálom . . . Az igazat megvallva, postán akartam ezt önnek elküldeni, de azután meggondoltam s jobbnak véltem az ilyen dolgot személyesen elintézni.

Eközben letépte a levél borítékát s engem majd hogy a guta meg nem ütött, mikor abból az én Malvinkához írt leveletem kivéve, elém tartja.

Szinte éreztem, mint sápadok s lélekzetem egyre nehezebb lett. Nem a félelem, de a bosszúság kezdte rajtam uralkodni.

— Ismeri ön ezt az irást?

— Igen.

— Ön írta ezt, uram?

— Mit tagadjam, én. S hogyan kerül ez önhöz?

— Ne gondoljon azzal, uram. De azt mondja meg, hogy írhatta ön ezt a levelet. Hisz ön egy komoly férfiú.

— No, és az a levél nem komoly? Miért ne írhattam volna azt én, hiszen abban a levélben nincs semmi különös.

— Uram, uram, de gondolja meg, egy fiatal leány jó hirneve . . .

— Bocsánat uram, abban a levélben nincs egyetlen egy sértő kifejezés sem, sőt talán mondhatom, nagyon is hízogó, udvarias kifejezéseket tartalmaz; különben itt van, mindjárt felolvassom . . .

— Oh, kérem, ne fárassza magát, már én olvastam.

— Ugy. Tehát akkor jobb lesz megsemmisíteni, nehogy mások is olvashassák . . .

Ezzel apró darabokra téptem a levelet, melyben szívem összes érzelmei voltak reprodukálva . . .

— De kérem, mégis kompromittálta ön azzal a levéllel a leányomat, sőt az egész családomat. Nem értem, hogy lehetett ön, uram, ennyire könnyelmű?

— Az nem könnyelműség volt tisztelt uram, hanem a vonzalomnak, az érzelmenek ecsetelése papíron . . . Különben, ha csakugyan megbántottam volna ezzel kedves családját, úgy kötelességem, hogy öntől, mint családfőtől

nézem, nehézség nem riaszt, mult időknek csá-
bos varázslata alatt szenvedek állandón.

Gyakorlati észszel így bíráltok engem.
Most — csak most beszéltek eképen barátim!
Rövid hónapokkal ezelőtt ti is még — rajon-
gók voltatok. Ugyan azon eszmék ugyanolyan
tűzzel égették belsőtök. Lármás beszédekben
csak úgy szólottak. Fogadkozásban annyit
ígértetek. Különb nem lehettem én se, más se,
mint ti. Harcban elüljárni jobban igyekezett az
egyik, mint másik.

A világ nem lett más. Hiszem: az érzés
sem. Aki megváltozott: újra nem én vagyok.
Mit bántok hát engem: ki azt a szent érzést
— osztrák gyűlöletét, magyar szeretetét — tit-
kolni nem tudom, ki változó időn ugyanaz ma-
radtam? Mit beszéltek most így, mit bolygat-
tok most úgy? Hisz az én szívemben oly tiszta
az érzés, hogy a mikor kihül, akkor is csak
azt az egyetlen szent eszmét találjátok benne!

Rajongóvá lettem. Csak azért mondjátok,
merthogy rátértetek gyakorlati utra. Allítják, a
kettő nem férhet itt össze: nemzet kormány-
zása s a tiszta eszménynek hithű tisztelete. En
tudom: nem úgy van. Becsületünk csak az
eszmény szolgálata. A becsület pedig — kell a
kormányzáshoz. A kettő összefér. Nem is lehet
másként. Nem is szabad másképp a magyar em-
bernek vezetni a magyart — csak eszményi
felé. A többi — árulás, idegen szolgálat, osztrák
zsold, gyengeség.

Nem szabad folytatni a — mindent vagy
semmit! — rossz politikát. — De engedni
sem kell egyetlen szemernyit! Nevelni, ápolni,
szervezni a magyart, az egész eszménynek ol-
tárán áldozva előre vezetni — csak ez az
igazság.

Egy megváltónk volt csak. Egy igaz hit
van hát. Egy Isten — egy oltár. Ennél
imádkozunk, e körül harcoljunk! Egy táborba
gyűljön valamennyi magyar!

E szent igazságnak táborát szervezni, ál-

nok hazugságnak magvát kiirtani, gazságnak,
rablásnak immár véget vetni: ez lett felad-
tatom.

Rajongóvá lettem — ti azt hirdetitek.
Hogy ha így értitek: én is eltogadom. Küz-
deni is fogok minden kis erővel, ahogy Isten
adta, hogy ez igazságtól legyen rajongóvá
egész magyar népem. Es áttűzesedve minden
szívnek lángja úgy lobogjon össze: égis vilá-
gitson a magyarnak lelke a szent szabadsá-
gért!

Előfizetési felhívás.

Uj évnegyed küszöbén állunk. Tizenkét
esztendő multunk folyamán a fejünk fölött
elsuhant éveknek soha egyetlen egy szakát sem
köszöntöttük annyira bizalomteljesen s a be-
csületes küzdelem munkasikerének oly erősítő
öntudatával, mint ezt a mostani évnegyedet. A
pozitív alkotások korszaka következett el a li-
berális éra jogfeladó kormányzata után. Az al-
kotó munka sikerében osztozni kell Magyar-
ország keresztény közvéleményének is.

A nemzetek sorsát intéző Gondviselés, a
magyarok Istene próbára tette a mi hűségün-
ket s most a megaláztatások után lélekben
megjutalmazta mindazokat, a kik a közélet kül-
önböző csatasoraiban megállták helyüket. Mi
tollal küzdöttünk s hogy jó harcot harcoltunk
nemcsak közönségünk ragaszkodása s kivált az uj-
korszak örömnappjaiban megnyilatkozó szimpá-
tija igazolja, hanem a közéletnek, főként a
keresztény megújulás vesződséges munkálko-
dásával előkészített hatalmas etikai nivó emelke-
dése első sorban. A mi zászlónkat lobogtatják,
ma a közélet méltó, igazi vezérei s akik a fő-
rumon dominálnak, azokat az elveket hirdetik,
a melyekért a mi sajtónk munkáit valaha
tömlőre vetették az igazság hóhérai.

Változott az idők járása. Mi azonban a
régiek vagyunk. Lapunk csonkítatlan egészében

az, ami tizenegy esztendőn keresztül volt. Vall-
juk, amit *Prohászka Ottokár* székesfejvári
püspök ajkáról is hallottunk legutóbb, hogy
nekünk a sajtó nem üzérkedő vállalkozás, ha-
nem élethivatás. És ezt a fenkölt missiót lel-
künk egész idealizmusával; legjobb erőnkhez
képest, tollunk minden becsületes iparkodásá-
val, következetesen betölteni igyekszünk.

*Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős,
hatalmas keresztény Magyarország.*

Zászlónk a Máriás-lobogó, rajta a kereszt
s a keresztben tulipánkoszoru.

Fegyvereink a régiek. Nyílt sisakkal küz-
dünk, a *tisztességes harc modorában*. Szenzáció-
kat nem hajhászunk. Pletykákban nem utazunk.
Személykultuszt nem űzünk. Sem mások gyön-
géből hasznot nem huzunk. Elszánt harcunk-
ban joggal számítunk a becsületes, hithű,
hazafias katolikus társadalom *szellemi és anyagi*
támogatására.

Felhívjuk előfizetőink figyelmét ehelyütt is
arra a kedves meglepetésre, melyben a Tiszántul
Naptárával lapunk minden előfizetőjét kará-
csonyra részesíteni fogjuk, még azokat is akik
csak most az utolsó évnegyedben lépnek elő-
fizetőink sorába. A Tiszántul Naptára nemes
és kedves szórakozást fog nyújtani szépirodalmi
részében előfizetőinknek, hasznos tájékoztató
lesz és összefoglaló tárgyilagos történetét adja
az 1906-ik év mozgalmainak és eseményeinek.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatá-
sát, az előfizetési pénzeknek, valamint az eset-
leges hátralékok beküldését.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.

Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.

Negyedévre — — — — 6 »

A TISZÁNTÚL
szerkesztősége és kiadóhivatala.

bocsánatot kérjek, esetleg . . . ha ez nem
felelne meg bűneim jóvá tételének: mindenkor
kész vagyok önnek, vagy egy általa megbízott
és elfogadható félnek elégtételt adni . . .

Erélyes föllépésem a kívánt hatást meg-
tette. Azonnal láttam, hogy alkalmatlan ven-
dégem, arca megváltozott. Szelid, leereszkedő
modorban folytató:

— Meg vagyok győződve, hogy ön sérteni
egyáltalán nem akart azzal a levéllel sen-
kit . . . de . . .

— Mint a hogy nem is sérthettem.

— De hisz ön fiatal ember. Talán kissé
heves is. Ezután meg az igazat megvallva, a
leánykám is elég csinos . . . talán szép is.
Nem akarom én, mint apa dicsérni, de hiszen
önnek nagyon megtetszett . . .

— Uram, most is azt mondom, hogy
angyali teremtség . . .

— Oh, oh, ön nagyon is hizelegni akar.
De mégis kissé különös, hogy a kisebbiket
szeretik, holott nagyobb leány is van a ház-
nál . . .

— Valóban sajnálom, ha így van, de szí-
vemmel nem tudok alkura lépni.

— Jó, hát hiszen én nem parancsolhatok
az ön szívének. Nem bánom szeresse, gyönyör-
ködjék benne, de ne küldözgessen neki levelet.
Azután ön nem sértette meg családomat olyan
értelemben, hogy azért önre haragudhatnék,
vagy épen lovagias elégtételt kérni jogom volna.
Oh, nem, ezt nem tehetem: uram, én, öt gyer-
mek atyja, hogy is tehetném azt? . . .

Jól van már, gondoltam, eltaláltam az
Achilles sarkát. Most már békülni akar; még meg-
érem, hogy utoljára is ő fog tőlem bocsánatot

kérni, a miért olyan megdöbbenéssel volt engem
zavarni csendes otthonomban

— Nagyon örvendek, hogy ön oly elnéző
volt irántam, mert megvallom nagyon fájt volna
nekem az, ha önnel, — ki a Malvinka jó hirne-
vén netalán ejtett csorbát a becsület mezején
lett volna köteles kiköszörülni, — fegyver elé kell
állanom. Mert végre is a szerencse változékony;
ki tudja, nem én lettem volna-e a győztes, s
akkor uram, megölt volna a szégyenért, hogy
a saját hibámért annak atyja esik áldozatul: kit
szívem oly önzetlenül szeret, s kinek emléke lel-
kemből soha az életben el nem mosódhatik.

— Tehát ön nem hajlandó megtagadni ér-
zelmeit, uram?

— Oh, bár úgy lehetne! Szívesen megte-
nem. Az élet gyakori csalódásai megtanították
szívemet a lemondásra. Egyszer tudtam volna
szeretni igazán, örök ki nem alvó szerelemmel;
de a végzet utamat állotta, s a reménytelenség
magvát hinté szívembe. Ujra csalódtam . . .

— Végtelenül sajnálom önt fiatal barátom.
Szavai valóban megindítanak, de hiszen tudja
ön, hogy én apa vagyok, s mint apának köte-
lességem gyermekeim boldogságát előmozdítani.
Legyen ön férfi s gondolja meg, hogy az önneli
ismerettség leányom s az egész családom bol-
dogságát dülthatná fel . . .

— Hogyan lehetséges ez? Nem értem.

— Az a gyermek menyaszony. Ön, mint
lovagias férfi remélem, nem fogja válságossá
tenni jövőjét s kerüli vele az ismeretséget. Aztán
az olyan levelek, mint a milyen a széttépett, a
fiatal leányoknak nagyon hizelgők, — még ha
kissé kopromittálja is őket, — örömet vesznek,
s megzavarja gondolkozásukban.

— Sajnálom, hogy a kisasszonyt jelen bol-

dog állapotában levelemmel zavartam, de arról,
hogy menyaszony, nem volt tudomásom.

— Tehát ön remélem hajlandó kéréssemnek
eleget tenni s lemondani a leányommal való ismeretségről? . . .

— Uram, szeretett ön valaha igazán? Ak-
kor ne csudálkozzék rajtam. Fiatal vagyok. Az
élet virágos tavaszán minden oly csábitóan biz-
tatóan int, s sokat ígérően mosolyog felénk. De
legyen nyugodt jó uram, ha életembe kerülné is,
most már meg kellene tennem. A becsület kö-
veteli, hogy visszalépjek. Legyen szives egysze-
rsmind nevemben bocsánatot kérni a kisasszony-
tól megdöbbenésemért, amennyiben erre
nekem alkalom nem adatott.

— Köszönöm uram, köszönöm. Ön derék,
lovagias ember.

Ezzel barátságosan nyújtá felém jobbát s
magát meghajtva, eltávozott.

Egyedül maradtam. Leborultam a divánra
s zokogtam sokáig, mint a gyermek. Tenyere-
met homlokomra nyomtam: úgy fájt ott belül
valami. Csüggedő lelkem nem tudott többé föl-
emelkedni oda, hol eddig az élet örömei, az
iljúság arany álmái tündérlátékot üzének vele.
— Oda le kíváncsoztam a sötétbe, hol nincse-
nek érzelmek többé; hol a megnyugvás s az
örök béke uralkodik.

— Ismét kopogtatnak. Barátom látoga-
tott meg.

— Hát te miért sírsz? Mi bajod?

— Semmi, semmi, csak a szivarfüsttől
könnyezem . . .

S egy nehéz sohaj szállt el keblemből s
ugy érzém, mintha a szívemet is kitepte és
magával ragadta volna.

T. M.

UJDONSÁGOK.

* **Uj plébános Nagyváradon.** Több helybeli lap tévesen közölte a várad-olaszi-i plébános kinevezését s emiatt sokan még az olasz-i hívek közül sem tudják, ki lesz a plébánosuk. Az új plébános *Imrik Sándor Zoltán*, ki hétfőn október 1-én a déli fél 1 órai vonattal érkezik Váradra s délután átveszi a plébánia vezetését.

* **Zarándoklat Rómába.** Az Országos Pázmány-Egyesület az idén nagyobb zarándoklatot rendez Rómába. Minthogy a zarándoklat költségei a lehető legkevesebbre vannak szabva, minden katolikusnak ajánlható a részvétel. A zarándoklatot az egyesület elnöke dr. *Prohászka Ottokár* székesfejérvári püspök vezeti. Indulás Budapestről november 4-én este vagy 5-én reggel lesz, ami a gőzhajó indulásától függ s még október hó végén tudtára adják az érdekelteknek. Rómába érkezés 6-án s ott maradás 10-dikéig, úgy hogy november 11-én este visszaérkeznek a zarándokok Budapestre. Akik több időt szándékoznak Olaszországban tölteni, jegyük továbbra is érvényes lesz; nagyobb körutakra utbaigazítással az illetőket el fogja látni a rendezőség, mely mindenben szívesen kezükre jár. Az Országos Pázmány-Egyesületet, minthogy valóban zarándoklatot rendez, nem vezeti semmiféle üzleti érdek e vállalkozásban. Ezért a viszonyokhoz képest lehető alacsonyra szabta a részvételi díja. Az összes díj száthatvan (160) korona Ebben befoglalatik a II. osztályu vasuti jegy Fiuméba és vissza, az I. osztályu hajójegy Anconába és vissza, a II. osztályu vasuti jegy Anconától Rómába és vissza; a római szállókban való elhelyezés, a kalauzolás díjai, Rómában négy és fél napi teljes ellátás, nevezetesen előkelő szállodai lakás, egy szoba 2—2 személyre, reggeli, délelődi és estebéd (olasz szokás szerint ez a főbéd), végül a felvonuláshoz szükséges kocsik bére. Jelentkezni kell október 15-éig *Cziklay Lajos* alelnök címén (IV. Sótúca 8.) A jelentkezésnél husz korona előleg küldendő. A hátralevő összeg október 25-éig küldendő meg dr. *Zelliger Vilmos* t. pápai káplán, egyesületi pénztárosnak (VI. Ersekútca 2.) Minden egyéb felvilágosítással szívesen szolgál az Orsz. Pázmány-Egyesület elnöksége.

* **Villamos vasut a fürdőkhöz.** Az elmúlt nyáron eléggé tapasztalta a város közönsége azokat a kellemetlenségeket, amelyeket a közuti vasut fűrdővonalának beszüntetése okozott. Ha a városi tanács szíven viselné kelőleg a város közönségének ügyét, minden alkalmat örömmel ragadna meg, hogy ezen az anomálián segítsen, s legalább ne állja útját annak, hogy Nagyvárad városa a fürdőkkel mielőbb előnyös összeköttetést nyerjen. De nem ezt teszi, hanem egyenesen megakadályozza a fűrdői villamos vasut minél előbbi kiépítését. Es e tekintetben még a miniszteri sürgetés sem használ. Már egy éve körülbelül, hogy *Hankovits Ferenc* és *Komzsik Alajos* fűrdőbérletérték a kereskedelmi minisztertől az engedélyt egy villamos vasutra, amely Nagyváradról a két fűrdőbe közlekednék. A miniszter jelentéstétel végett leküldte a kérvényt Nagyvárad városához. Itt meghallgatták az érdekeltektől villamos vasut társaságot, amely akként nyilatkozott, hogy nincs kifogása a fűrdői villamos vasut engedélyezése ellen. Azóta azonban az egész ügy a főjegyző fiókjában hever, dacára, hogy kétszer is megsürgette már a miniszter. Bizonyosan azt várják, hogy egy hasonló irányu, protekciós városatya által beadott kérvény is beérkezzék. Az ügy pedig alszik, míg legközelebb interpelláció alakjában a törvényhatóság elé nem kerül. Az idő pedig

már nagyon is elérkezett, mert a kérvényezőök a tavasszal meg akarják kezdeni az építkezést. Legjobban azon csodálkozunk, hogy a polgármester nem intézkedik ebben az ügyben, amely annál fontosabb, mert a villamos telepre nézve is fontos a kérdés. A fűrdőbe vezetendő villamos vasut szintén a városi villamos telepről akarja bevezetni a hajtáshoz szükséges áramot, s ez, legalább nyáron nem megvetendő áramfogyasztást biztosítana, főleg a nappali órákban. Különben mint értesülünk, a városatyák közül többen csak azt várják, hogy az októberi közgyűlésig mit tesz a városi tanács, s ha addig sem megy fel a jelentés a miniszterhez, nem csak interpellálnak a dologban, de feltárják a halogatás titkos okát is a miniszter előtt.

* **Rákóczi temetése.** A kassai fejedelmek és bujdosó társaiok Konstantinápolyban pihenő hamvait a jövő hónap vége felé szállítják a fővárosba. A hamvakért egy öttagú bizottság megy Konstantinápolyba. Felmerült az a terv, hogy a hamvakért a főrendiháznak és a képviselőháznak egy nagyszámú küldöttsége menjen Konstantinápolyba. Illetékes helyen azonban nem vették figyelembe ezt a kívánságot, mert keresztülvihetetlen. A törökönél vallási hagyomány hogy a halottak nyugalomát nem szabad megbotlygatni s a nép dühét provokálná az, aki nyíltan merne holttesteket egyik helyről a másikra vinni. Akik még emlékeznek, azok tudni fogják, hogy Rákóczi fejedelem hamvait északának évadján szállították Rodostóból Konstantinápolyba. *Thaly Kálmán* és társai, akiknek életbiztonságára még éjszaka is nagyszámú őrség vigyázott. Eppen ezért a *szultán kifejezetten kikötötte* magának azt, hogy a hamvakat minden feltűnés nélkül szállítsák el. Ehhez képest a programban azt állapították meg, hogy csak egy öttagú küldöttség megy Konstantinápolyba *Thaly Kálmán* országgyűlési képviselő, *Franknói Vilmos* cz. püspök, nagyváradi kanonok, *Thallóczy Lajos* külügyi osztályfőnök, báró *Forster Gyula*, a műemlékek országos bizottságának elnöke és *Török Aurél*, a jeles antropológus, aki annak idején a koponyaméreteket végezte. Ez a bizottság a hamvakat hajón szállítja Konstantinápolyból Constanzába, ahonnan a román államvasutak két funebriális kocsiján szállítják Orsováig. Itt már várni fogja a hamvakat a főrendiháznak öt, a képviselőháznak tíz és a törvényhatóságnak 2—2 tagból álló küldöttsége, valamint a kormánynak két tagja. Orsovától a magyar államvasutak különvonatján szállítják a hamvakat. A vonat csak *Temesvároztól és Szegeden* fog megállni egy-egy órára. Ez október 27-én fog megtörténni s a hamvak *október 28-án reggel érkeznek Budapestre* a nyugati pályaudvarra. Itt természetesen fényesen fel lesz disztve a pályaudvar. Fejedelmi pompával és fényes ünnepek keretében Rákóczi fejedelem maradványait a budai Mátyás-templomba, Thökölyét pedig a Deák-téri evangélikus imaházba szállítják és ravatalra teszik. Este visszazállítják a pályaudvarra, ahonnan hat órákor tovább indul a vonat. Nehány uvegállás lesz s a hamvakat *Sátoraljaújhegyen* keresztül szállítják *Kassára*, ahol a temetés a hadsereg részvételével nagy pompával megy végbe okt. 29-én.

* **Öngyilkos hercegnő.** *Margaretha* palermói hercegnő — mint Rómából jelentik — a napokban öngyilkosságot követett el. Szülei egy olasz herceghez nőül erőltették, a hercegnő azonban annyira utálta a herceget, hogy inkább a halált választotta, semhogy a felesége legyen. A napokban ugyanis római palotája emeleti ablakából az udvarra vetette magát és nyomban meghalt. A szülők eleinte titkolták az öngyilkosságot, de utóbb kiszivárgott. Rómában most egyébről sem beszélnek, mint a hercegnő öngyilkosságáról.

* **Védekezés a Kőrözs kiöntései ellen.** Lőrő, Ponor, Remec községek lakói kérelemmel járultak a földmivélsügyi miniszterhez, hogy részükre a Kőrözs gát felépítéséhez a szükséges eszközöket dijtalanul nyújtsa. Az említett falvak határában ugyanis a Kőrözs évenként ki szokott önteni és a termést tönkre teszi. Az amugy is szegény lakosság a pusztításoktól akar menekülni a gát felépítése által. A kérelem tegnap érkezett meg az alispánhoz. A miniszter erre vonatkozólag elrendelte, hogy a kérvényező községek ügyét tanulmányozás és tervezet készítése végett a kulturmérnöki hivatalnak kell kiosztani. Az elkészített tervezet a miniszterhez lesz felterjesztendő, amikor is szakembert fog leküldeni, aki a gátépítési munkálatokat vezetni fogja. Most előzőleg is meghagyta az alispánnak, hogy a fenti községek az építéshez felajánlott eszközöket már most szállítsák a helyszínére, nehogy annak idején az építkezés e miatt halasztást szenvedjen.

* **A jövő évi katolikus nagygyűlés.** A Pécsi Napló írja: A Budapestben most lezajlott VI. katolikus nagygyűlés, amelyen politikai közéletünk összes katolikus vezetőalakjai, a püspöki kar egészséges tagjai és a főpapság teljes számban vettek részt, formális határozatot nem hozott arról, hogy hol tartja meg a jövő évi VII. katolikus nagygyűlést, mégis a kongresszuson jelen volt tagok azzal bucsuztak egymástól: Vizontlátásra jövő évre Pécsen. Szerdán reggel értesülvén gróf *Zichy Gyula* pécsi püspök azon fáradozásáról, hogy Pécsre hívja meg a katolikus nagygyűlést. *Nendtvich Andor* polgármester és *Zsolnay Miklós*, mint a kiállítási végrehajtóbizottság elnöke táviratilag értesítették arról a nagygyűlés elnökségét, hogy Pécs város polgársága lelkes örömmel üdvözlendi ősi falai között a nagygyűlést, mely a főpapságon és politikai előkelőségeken kívül mintegy 5—6000 idegent hoz ez időben négy napig tartózkodásra Pécsre. De ezen távirat csakis az intézőség körében olvastatott fel, mely meg is állapodott abban, hogy ezuttal először vidéken és pedig Pécsen tartják meg a nagygyűlést, melylyel kapcsolatban állanak az összes katolikus jellegű intézmények és társulatok évi gyűlései.

* **Gyászmise a vértanukért.** Az aradi tizenhárom vértanu honvéd tábornok lelki üdvéért az újvárosi róm. kath. plébánia templomban folyó évi október hó 6-án délelőtt 9 órákor tartandó isteni tiszteletlen leendő megjelenésre — hazafias kegyeletünknek kifejezést adandó — a biharmegyei és nagyváradi városi 1848—49-es honvéd egyesület tagjait ezennel felhívja: *Ámánt Béia* egyesületi elnök.

* **Zendülés a zsidók ellen.** Magyar-kanizsáról írják: Öt héttel ezelőtt eltűnt a városból az itteni izr. hitközség segédkántorának 17 éves cselédje, *Juhász Mária*. Hogy a leánynak nyoma veszett, a városban suttogni kezdtek, hogy a leányt a zsidók tették el láb alól. A főszolgabíró nyomozni kezdte az eltűnt cselédleány és hosszas kutatás után tegnap végre megtalálták Zenta környékén a holttestét. A holttest már teljesen foszlásnak indult, haja elvált a fejtől, de a nyakán fojtogatás nyomai voltak észrevehetőek. A holttest megtalálásának hírére a város lakossága valóságos zendülésbe tört ki és kövekkel, botokkal ostrom alá vette első sorban a zsidó segédkántor s azután a többi zsidók házeit. Az izgatottság már oly fenyegető mérveket öltött, hogy a hatóság beavatkozására volt szükség. A város azonban még mindig ingerült s nincs kizárva, hogy a zsidó és keresztény lakosság között még komoly összetűzésre kerül a sor.

* **Kazay felebbezése** Dr. Kazay Kálmán most egy igen régi 1892. évi ügyet akar a vármegyénél felújítani. A közönség nagy része bizonyára emlékszik még arra a fegyelmi vizsgálatra, melynek Kazay Kálmán akkori megyei kórházi segédorvos is áldozatul esett. 1892. óta Kazay folyton kutatva újabb adatokat gyűjtött, melyek ártatlanságát bizonyítják és ezeket összefoglalva tegnap benyújtotta a főispánnak. A beszerzett újabb adatok alapján kéri az orvos, hogy fegyelmi ügye újból tárgyalás alá vétesse és ő rehabilitáltassék.

* **Sztrájk az Operában.** Az Operaház igazgatósága végre megtette az első lépést a béke helyreállítására. Ma délelőtt az igazgatóság magához kérte a zene- és énekkari tagok tizennyolcas bizottságát és hivatalos formában békétárgyalást kezdett. A tárgyalás a déli órákban még mindig tart és erős a remény, hogy sikerül is valami békés megállapodásra formát találni.

* **Uj betétszerkesztő.** Az igazságügyi miniszter Máthé László hódásági járásbírói betétszerkesztő inokot a berettyóújfalui járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területére hivatalból kirendelte és betétszerkesztői önálló működési körrel ruházta fel.

* **A genyétei bíróválasztás.** Genyétén 1906. év február 4-én volt a tisztújítás, melyen idős Duma Demeter lett megválasztva bírónak. E választást Szarka Mihály és társai megfelebezték. A közigazgatási bizottság e felebbezést elutasította. A jó genyéteiek azonban nem nyugodtak meg az elutasító határozatban, hanem megfelebezték az ügyet. A felebbezés a közigazgatási bírósághoz lett felterjesztve és valószínű, hogy a bíróság még nem igen látott hasonló felebbezést. A felebbezésnek nevezett valami a következő sorokban járta meg a közigazgatási bíróságot:

T fő is pán ur!

Alasón kirjuk atekintetes nacságos urat! hogy Genyétei község be bíró választás volt Január 23 án és mik vagy 30 ember voltuk és vártuk hogy avojt bíró Kis Péter lesz kándídálva és a fő es peres tet nekünk bíró mik az alant irt kirjuk a tekintetes fő is pány urat hogy tesék ujanon mást bíró választás leni méltóztatásuk minél hamarab tesék intézni. Kelt Genyete 1906 Január 24 Elöttünk: *Gryth Nyisztor, Gyurhutia simon, Kis Péter, Hasas Simoné.*

A közigazgatási bíróság a felebbezést elutasította, mivel nem találta meg benne a kivezető fonalat.

* **Hymen. Puskás** Béla ügyvéd tegnap délelőtt esküdött örök hűséget *Hegyesi Katinka* kisasszonynak, *Hegyesi Márton* és *Beóthy Erzsébet* kedves leányának. — *Szunyogh Albert* m. kir. honvédszázadnagy október 3-án délután 4 órakor esküszik örök hűséget az olasz-i ev. ref. templomban *Miskolczy Barnabás* kir. közjegyző és *Németh Lujza* bájos és szép leányának *Irmának*.

* **Tűz a tengeren.** New-Yorkból jelentik, hogy a „Nord Amerika” nevű hajó, mely szeptember 13-án indult el Nápolyból, szeptember 17-én érkezett ide. A hajón utközben pusztító tűzveszedelem ütött ki, mely könnyen végzetes kimenetelű lehetett volna. Fedélzetén 1333 utas volt. Hat nap előtt, mikor az utasok ebédnél ültek, a szellőző csövekből hirtelen fekete füst tört elő. A kivándorlókat iszonyú rémület fogta el és mint az örültek futkostak Mindenki a mentőcsónakokba akart ugrani. De a hajó legénysége visszaverte a menekülőket. A tenger annyira háborgott, hogy lehetetlen volt a mentőcsónakokba szállni. A legénység revolvért szegzett minden utas mel-

lének és kényszerítette őket a tűz oltására. Kétségbeesett küzdelem után végre néhány óra alatt megfékezni sikerült. A kiállott izgalmtól egy nő meghalt.

* **Uj anyakönyvezető.** A belügyminiszter Biharvármegyében a piskolti anyakönyvi kerületbe *Suták* Igác segédjegyzőt, anyakönyvezető helyettesé nevezte ki.

* **Postaügynökség.** A nagyváradai posta és távirat igazgatóság a belényesi járásba kebeleztet *Hegyes, Kosgyán, és Papmező-Szelistye* községet a papmezői postaügynökség postai kézbesítési kerületéből folyó évi október 1-től kezdődőleg a robogányi postahivatal postai kézbesítő kerületébe kebeleztette át.

* **A farnosi kenderázató.** Farnos községi lakos Goldfinger Salamon a Danca patak egy részén kenderázatót akar létesíteni. Az ottani képviselőtestület a kenderázató felállítását veszélyesnek tartotta és annak felállítását nem engedélyezte. Goldfinger a határozatot megfelebezte, melynek folytán az ügy véleményezés végett a kulturmérnöki hivatalnak lett kiosztva. A kulturmérnökség helyszíni szemlét tartott és megállapította, hogy a kenderázató tényleg közveszélyes, mivel a szennyviz a Berettyóba folyik, minek következtében egy a Berettyót, mint a közbeeső részt is megfertőzi. A mérnökség ezek alapján indítványozta, hogy az engedély csak az esetben adassék ki, ha a vállalkozó megfelelő vízműveket állít fel, melyek a viznek a Berettyóba való folyását megakadályozzák. Az ideig, míg a munkálatokat nem teljesíti Goldfinger, a szabálytalanul megkezdett üzemet be fogják szüntetni.

* **A villamos elé feküdt.** Tóth Zsigmond kéményseprő-segédet tegnap délután 5 órakor Farkas Gyula rendőr előállította, mert ittas állapotban öngyilkossági szándékból a Kertutcai villamos kocsi elé feküdt. A kocsivezető azonban szándékát észrevette s megállította a kocsit és az öngyilkosjelöltet a rendőrségre kísértette. Személyazonossága megállapításakor kitünt, hogy ez évben már egyszer öngyilkosságot akart elkövetni és pedig akként, hogy egy késsel amugy japán módra a hasába szurt.

* **A debrecen—derecske—nagylétai h. é. vasut.** A kereskedelmi miniszter most értesítette az alispánt, hogy a Derecske állomástól Berettyó-Ujfalun át, Berettyószentmárton, Furta, Darvas és Csökmő határain át a mátra-körösvidéki egyesület helyi érdekű vasut Szeghalom állomásáig, ettől Furtán át való elágazással Mezősas, Pusztatold határokon át a magyar királyi állam vasutak Mezőkeresztes állomásig vezetendő keskeny vágányú gőzüzemű helyi érdekű vasutra vonatkozó előmunkálati engedélyt *Csapó Dezsőnek* egy évre meghosszabbította.

* **80 pályázó egy állásra.** Jellemző a mai megélhetési viszonyokra és arra a nagy túlekedésre, melyet az emberek fejtenek ki az élelemért. Biharvármegyében a berettyóújfalui járásban a *járásí utbírósi* állás van üresedésben, melyre pályázatot hirdetett a megye. Az egyetlen állásra összesen 80 pályázati kérvény érkezett be. A kérvények mind fel vannak szerelve kellőleg, a megkívánt képesítési bizonyítványokkal együtt. A kérelmezők közül legközelebb fogja kinevezni a főispán a legérdemesebbet.

* **Szegény község.** A vaskóhi járásból érkezett most az alispánhoz panaszos kérvény. *Popovics Gábor* henkeresi tanító tesz panaszt, hogy a község lakossága az őt megillető tanítói járulékot nem akarja megfizetni. Már egyszer emelt panaszt a vaskóhi főszolgabírónál, azonban az eredménytelen maradt, mivel a lakosok szegénységükkel mentegetőznek és e miatt a végrehajtás nem is foganatosított. A tanító most kéri az alispánt, hogy hasson oda, miszerint végrehajtás utján legyen behajtvva fizetése, mivel ellenkező esetben az ő létérdeke volna veszélyeztetve.

* **Az izr. népkonyha segélyezése.** Az izr. népkonyhát fenntartó nagyváradai izraelita nőegylet részére Nagyvárad városa az előbbi években 300 korona segélyt adott, az 1906. évi költségvetésbe azonban csak 200 koronát vett fel ezen célra. A nőegylet azonban ezuttal is kérte a tanácstól a 300 korona kiutalását, amit a tanács nem tehetett meg, mivel a költségvetés keretén túl nincsen joga utalványozást teljesíteni. A nőegylet tehát most a törvényhatósághoz fordul azon kérelemmel, hogy a költségvetésbe fel nem vett 100 koronát szavazza meg, tekintettel a népkonyha nemes és emberbaráti céljára.

* **A hét humora.**

A Nemzeti Társaskörben.

Lukács László, Hieronymi Károly, Falk Miksa, Gajári Ödön, Rosenberg Gyula és a néhai való Lloyd-klub hatalmasságai, ödöngenek az új Nemzeti Társaskör termeiben.

— Mit játszunk urak?

Patienceot. Nekünk úgy is a türelemben kell magunkat gyakorolnunk.

— Hagyjuk a keserű humort! Inkább játszunk huszonegyest!

— Mikor már mindnyájan befuccsoltunk?

— Nekem inkább valami jó hazardjátékra volna kedvem.

— Azt bizzuk Tisza Pistára. Az elég hazardjátékos volt. Bele is bukott ő kelme.

— Azért mégis amondó vagyok én, hogy mi nem játszhatunk mást, csak *bihari kalábert*.

— Ugyan, ugyan! A mi bihari kalábertünket is megkontrázta a nemzet — és el is vesztettük a kasszát — t. i. a *pártkasszát*.

— Igen. Mert valljuk be, hogy szabálytalanul játszottunk. Mindig *két színre* fölvevük. Kétszínű volt a játékunk . . .

— Disznóban volt az ellenségünk . . .

— Még a *királylyal* se tudtunk ütést csinálni . . .

— Játshatunk mi már akármit. Nagyon *belelátunk* a kártyáinkba! Bizony, bizony, mi már eljátszottuk kis játékainkat . . .

— Hanem azért még se lopjuk a drága időt. Ki oszt?

— Mi sohasem osztunk már, csak veszünk.

— No tölre a tréfával! Keverd meg a kártyát.

— Hát nem tudod, hogy a mi kártyánkat mindig *Bécsben keverik?*

(*A játék megindul.*)

— Nos, mi van a talonban?

— Mi lehet más nálunk a talonban? *Tisza Pista* . . .

Hosszunap végén.

Tisza: Nézz ki Berti szögám, feljött-e már az én csillagom?

Berzeviczy: Dehogy jött, dehogy jött!

Tisza: Akkor hát tovább koplalunk!

Drágább lesz a szappan.

A lapok hírül hozzák, hogy a korral haladni akar a szappan is és legközelebb drágább lesz.

A hirt a haladópartí körökben általános örömmel fogadják. Azt hiszik, hogyha a szappan drágább lesz, nem fogják mindig a fejüket mosni.

Achim buja.

Nos mit szóltok hozzá

Jó csabai tótok?

Ugyancsak megjárta

Kedves izgatótok!

Ugyan befűtöttek

Hős Achim Andrásnak —

A mandátumának

Már bizony sirt ásnak . . .

Ma ásnak Andrásnak,

Holnap ásnak másnak,

Ha vége nem lesz a

Népbolondításnak!

(*Kakas Márton.*)

*** Bartha Miklós birtokát eladták.**

Bartha Miklós hosszumacsikási birtokát a múlt héten adták el 85,000 koronáért a Budapesti parcellázó banknak. Most a bankkal alkudozásban van Demeter József, Bartha Miklósnek régi tisztartója, ki az egész birtokot át akarja venni, mi ha nem sikerül, az ottani falusiak közt fogják az egész birtoktestet felparcellázni.

*** Leesett a kocsirol.**

Tegnap este 6—7 óra között a Szőlős-utcán özv. Popp Péterné Iskola-utca 148. sz. a, lakos cselédje, Pakurár György, az általa hajtott szekérről leesett, a kocsikerekei rajta keresztülmentek. Könnyebb sérülésével beszállított az izr. kórházba.

*** Önként jelentkezett gyujtogató.**

Tegnap délelőtt a bünygyi osztálynál önként jelentkezett Kuhár Péter 38 éves, borosjenői lakos s azon vallomást tette, hogy br. Soly-mossy Lajos borosjenői uradalmában folyó hó 14-én este egy nagyobb, körülbelül 1000 keresztből rakott buzasztogot szándékosan felgyujtott s azóta szökésben van. Vallomása alapján Kuhár Péter letartóztatott s a borosjenői csendőrs az esetről értesített.

*** Elfogott zsebtolvaj.**

Ambrus Jánosné vasuti pályaudvar felesége panaszt tett, hogy tegnap délelőtt, amint a váradvelencei állomásra a kolozsvári személyvonattal megérkezett, egy vele utazott cigányasszony, zsebébe belenyúlt s onnan zsebkendőjét, melyben 161 korona 22 fillér pénze volt, ellopta. A tettest Lakatos Terka cigányasszony személyében kinyomozta a rendőrség. Lezáratt s ellene a bünygyi eljárás folyamata tetetett.

Dénes Béla

china-ezüst gyári raktára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti ujdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legtartósabb ezüstözéssel. *Vendéglő, kávéház és szállodai berendezések.* Cirzus ezüst-fém tisztító.

x Legolcsóbban, s a legnagyobb raktárt kapjuk őszi ujdonságokban az **Amerikai Áruházban** Nagyvárad olasz fő-utca, mely áruház Nagyvárad és vidéke előkelő közönségének találkozási helye.

Érdeke tehát mindenkinek az ottan való széttekintés.

TÁVIRATOK.

Merénylet Tangerben.

Berlin, szept. 29. Tangerban a német postahivatal főnöke ellen merényletet követtek el. Több benszülött megkötözte és le akarta szurni, de a végső pillanatban egy arab megakadályozta a gyilkosságot. A támadók közül kettőt letartóztattak.

A kubai fölkelés.

Havana, szept. 29. Taft hadügyi államtitkár tegnap délután kijelentette, hogy meggyőződése szerint az Egyesült-Államok este vagy legkésőbb holnap reggel kénytelenek lesznek csapataikat partra szállítani, mely esetben az Egyesült-Államok ideiglenes kormányzása proklamálná. Az egyes pártok előterjesztéséhez nincsen bizalma, mert mindenütt csaláságot tapasztalt és amerikai értelemben vett hazafiságot sehol sem talált.

London, szept. 29. A kubai köztársaság elnöke, Palma, lemondott. Példája szerint cselekedett az alelnök is. Palma elnök beteg és falusi birtokára fog visszavonulni.

A kivándorlási törvény alkalmazása.

London, szept. 29. Az Egyesült Államokban tegnap alkalmazták először az új kivándorlási törvényt, amely szerint minden kivándorló, ki amerikai kikötőbe érkezik, köteles teljes személyleírását a kivándorlási felügyelőnek átadni.

Orkán.

New York, szept. 29. Mobile alabamai városkában felhőszakadás és vihar dühöngött. Számos ember életét vesztette és több hajó elsüllyedt. Sokan károsodtak a házbeomlások által. Több hajó legénysége a tengerbe fulladt. Rablásnál tettenért négereket agyonverték. A várost katonaság tartja megszállva.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Vasárnap d. u. A kis szökevény, este Gül-Baba (bérletszűnet).

Hétfő: A nap hőse, bohózat. Bérletkezdeté.

Kedd: A kis pajtás, vigjáték.

Szerda:)

Csütörtök:) A cserelányok új angol operett.

Péntek:)

Szombat: V-ik László, diszeladás.

Vasárnap: A koldus gróf, operett.

Kis herceg.

Látszott, hogy kitűnő városunk a hosszú nap után a csillag feljöttét ünnepelte. A színház csillagának feljöttét csak a karzat ünnepelte; oda jut u. i. a színházba járó közönségnek hosszú napot nem tartó része. A páholyok, a földszint majdnem teljesen üresek voltak.

Pedig érdemes lett volna a Kis herceget, az új évad megnyitó darabját nagyobb közönségnek is végig néznie. A darab egyike a legjobb régi operetteknek, telve kedves pajkossággal szövegben és zenében egyaránt. A rokokó kor lehellete érzik rajta s ad neki ellenállhatatlan bájoságot. Jól volt kiválasztva bemutató darabnak, csak éppen Nagyváradon máskorra lehetett volna tenni az előadást, ha a színészek igyekezetét megfelelő nagyszámú közönséggel kívánta volna az igazgatóság honorálni.

Az igyekezetet azonban a távollevők nem csökkentették. Az első előadás szépet és jót ígér a jövőre. Bemutatója volt *Haraszthy* Micinek (Parthenais hercegnő). Az új művész igen kedves, bájos jelenség a színpadon, akinek a szerződése nyereséget jelent. Nem nagyon erős hangjával elég jól bánik s ha a biztonságra jobban ügyel, teljes sikere is lehet. Színpadi készütsége kitűnőnek mutatkozik s érti a módját, hogyan kell apróságokkal egy kis szerepet is előtérbe vinni.

A siker oroszánrésze természetesen *Károlyi* Leonáé. Termetével a kis hercegből daliás nagy herceget csinált, nagy sikerrel is. Hangjával — pedig láthatólag kimélte — uralkodott összes társai felett, eleven játéka pedig szerepének sokféle oldalait tüntette ki nagy változatosságban. A III. felvonásban külön ki

kell emelni fényes, az ő termetén kiválóan érvényesülő páncél ruháját.

Bérczi Gyula megint vissza hozta az ő egészséges jó humorát, *T. Pogány* Janka pedig rendkívül rutinos, elegáns játékat. Alakításaik igaz gyönyörűséget szereztek. Tetszett kisebb szerepben *Oláh* Gyula is. A rendezés a szokott operett-sablón keretén belül mozgott.

Bérlők az új idényben.

Páholy bérlők: Lukszénszky nővérek, Pallay Lajos, Hlatky Endre, Bleier Lajos, Olasz Elemér, Glac Antal, Markovits Antal, özv. ifj. Kohn Sámuelné, özv. Kornstein Lajosné, Fleischhacker Gyula, dr. Hoványi Géza, Sztaniszlowszky Adolf, Czillér Imre, Gerő Armin, Moskovits Adolf, Veiszlovits Lajos Nagy Márton, Keszthelyi Zoltán, Hoffmann Henrik, Balogh Samu, Perczel Adolf, Gross Zsigmond, dr. Gerő Sándor, Lukács Gyula, ifj. Rimanóczy Kálmán, Nadányi Károly, Berger Dániel örökösök, dr. Várady Zsigmond, Levitter Miksa, Farkas Izidor, Porubszky Gyula, Oszterlamm Armin, Rendes Vilmos, Gyémánt Mihály, dr. Pácz Sándor, Szokoly Tamás, Eröss Rezső, Des Echerolles K. Sándorné, Rózsavölgyi László, Sal Ferenc, Gyurkovits Kornél, Váry Szabó Béla, dr. Miskolczy Ferenc, Frankó Endre, Szkuba Gyula, Bordé Ferenc, Fekete Sándor, Nyíry György, Kiss Elek, Harmathy Károly, dr. Fráter Imre, Miskolczy Barna, dr. Fássy L., Balogh Elemér, Kiss Károly, Poyvár János, Schweiger Ede, Kenéz Sándor, Molnár Géza, Cziffra Gerő, özv. Bartos Gáborné, Deutsch K. I., dr. Döry Ferenc, Diósy Lajos, Moskovits Mór, Huzella Gyula, Weisz Adolf, Aczél Zsigmond, Bognár Sándor, dr. Székely Adolf, Schwartz Márton, Weinberger Jakab, Kovács Béla, Lehoczky Lajos, dr. Mihelyi Lajos, Keller József, Bozóky Béla, Wechsler Adolf, Weisz Gábor, May Sándor, Nizsalovszky Endre, Schwartz Miksa, dr. Kurländer Ede, dr. Gyémánt Jenő.

Zsölye bérlők: Dr. Berkovits Miklós, Reiner Adolf, Keller Ede, John Agoston, Löblé László, Szilágyi József, Schwartz Mór, Bügler Vilmosné, Erényi Sámuelné, dr. Halász Géza, Weiszlovits Gyula, Weiszlovits Emil, Kepes Jenő, dr. Várady Zsigmond, Julier Károly, dr. Lövy Mór, Baranyi Zsigmond és András, dr. Gerlán Gábor, dr. Levitter Antal, dr. Nemes Aron, Fényes Manó, dr. Julier Vilmos, Bogdán Jenő, Heier Andor, dr. Fleischer Béla, dr. Valdmann Géza, dr. Kabos Béla, Rendes Sándor, Szász Róbert, dr. Fischer Imre, Biharmegyei kaszinó, Schvarcz Márkus.

Körszék: Özv. Sonnenfeld Józsefné, Dus Lászlóné, Fleischer Fáni, dr. Weimann Jenő, Grunberger Jenő, Breider Armin, Stern Hermann, Erényi S.-né, dr. Friedländer Sámuel, Schönfeld Mihály, Kiss Dávid és társa, Schütz Albert, Pántya Péter, Kiss István, Helfy József, Mezey Mihály, özv. Julier Vilmosné, Egry Rezső, Weiner Jenő, Guttmann József, Engel Jakabné, Vadai Odön, Patczauer József, Sonnenvirth Simor, Kakas István, Flegmann Simon, Klein Miksa, Klein Andor, Váli Péter, Moskovits Miksa, Magán tisztviselők egyesülete, Bügler Jakab, Schvarcz Mór.

Erkélyszék: Madarász Gyula, Badar Béni.

A cserelányok c. operett lesz a színház első ujdonsága. Naponta folynak a próbák e szép zenéjű ujdonságból s az egész énekes személyzet Károlyi Leona, Lányi Edith, Harmathy M., Dobsa M., T. Pogány J., Simon M., Palásthy, Bérci, Hajnal stb. játszik a főszerepekben.

Diszeladás. Október hatodikán diszeladás lesz a színházban. Színre kerül Dobsa L. »V-ik László« c. tragédiája.

EGYESÜLETEK.

Keresztény munkásnők egyesülete. A belügyminiszter a »Magyarországi keresztény munkásnők országos egyesülete« alapszabályait jóváhagyta és erről a fővárost tegnap értesítette.

Orvosok gyűlése. A Biharmegyei Orvos-Gyógyszerész- és Természettudományi-egylet folyó évi október hó 1-én délután 5 órakor rendes szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Tárgysorozat: dr Barta Andor: casuistica, dr Edelman Menyért: favús universalis esete, dr Fischer Imre: sebészeti casuistica. Nagyvárád, 1906. szeptember hó 28-án. Dr Fisch Armin egyleti titkár.

MULATSÁG.

Kolon a Legényegyletben. Az ősz beálltával megkezdődnek a kolon esték. A *Katholikus Legényegyletben Herlicska* Nándor, okleveles táncitanító folyó hó szeptember 20 án nyitotta meg tánciskoláját. A táncfolyamra naponta iratkozhatnak az egyesület gondnokánál az egylet tagjai, vagy akik tagok gyanánt jelentkeznek, valamint derék iparos és kereskedő családjaink leányai. Táncitanítás hetenként háromszor lesz, még pedig kedden, csütörtökön és vasárnap a felnőtteknek este 8-10-ig október 1-től az iskolás gyermekeknek 5-7-ig az egyesület nagytermében. A táncolon a tanult darabok bemutatásával november végén fog befejeződni. Egyéb felvilágosítás az egyletben nyerhető.

Magántisztviselők gyűlése. A magántisztviselők egyesületének vigalmi bizottsága vasárnap délután 3 órakor tartja alakuló gyűlését, melyre az egyesület összes nőtlen tagjai hivatalosak. Akik tévedésből meghívót nem kaptak, ez uton kéri fel őket a rendezőség a megjelenésre.

Igazságszolgáltatás.

A jövő havi esküdtek.

A törvényszéken tegnap délután 5 órakor tartották meg a jövőhavi esküdtek kisorsolását. A sorsolás *Bary* József elnöklete alatt történt. Jelen voltak: dr Virágh Béla, Szentlélek Kálmán, Szegedy Lajos, dr Patzkó Antal. A sorsolás szerint a jövő havi esküdszéki ciklusra rendes esküdteknek lettek kisorsolva:

Dr Ardeleán Jusztin. Eszéni Kálmán, Gráf Gyula, Kaczián Kálmán, Karakas Károly, Kiss Károly, Klemens Péter, Kovács Albert, Kovács Béla, Kubrányi Kálmán, Lovász Sándor, Markovits Béla, Markovits Sámuel, dr Markovits József, Oszterlamm Ármán, K. Polgár József, Zamborovszky Rezső, Simon János, Somogyi Miklós, Sterba Szabolcs, Széles Károly, Tatár Zoltán, G. Váczy József, Wechsler József, Weitersüzt János, Bicsó János, Borbély László.

Pótesküdek. Fodor Lajos, Fanta Mihály, Czeglédy Jeremiás, Juhász Benedek, Kezdődi Gyula, ifj Strobek Károly, Zsembinszki János, Hartmann József, ifj Joó Ferenc, H. Kocsis János.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

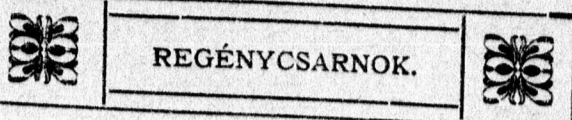
Budapest, szeptember 29.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Lezámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—
Városi villamosvasut	— — —	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, szeptember 29.

Béza okt.	— — —	14.32	—	14.34
Rozs okt.-re	— — —	12.36	—	12.30
Tengeri ápt. 1907.	— — —	12.96	—	12.98
Zab ápr.-ra	— — —	—	—	92.78
Répeze aug.-ra	— — —	24.20	—	24.40

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 21.

Írta: Fergus Hume.

— Angolból. —

— Az már más — mondta mrs Sampson elégedetten. — Igen szívesen felelek minden kérdésre, mert tudom, hogy a biztosítás igazi áldás a családokban és mivel mr Fitzgerald épen most nősüni is készül, amiben ugy hiszem, szerencséje is lesz, ámbár én elvesztettem benne legjobb lakómat és kosztosomat, aki mindig fölötte pontosan fizetett . . .

— Mértéketlenül él mr Fitzgerald? — kérdezte a detektív óvatosan.

— Nem apáca ugyan — felelte mrs Sampson — de azért nagyon mértékletes mindenben. Soha se láttam ittasnak, soha se fekdült ruhástól az ágyba, mint némelyek szoktak . . .

— És korán fekszik?

— Ámbár külön kapukulcsa van, azért éjfélkor rendszeren mindig az ágyban van.

— Éjfélkor mindig? — kérdezte a detektív csalódottan.

— Na, ezt ugyan nem kell úgy szó szerint venni, — mosolygott a tücsök huyorgatva; — utóvégre mr Fitzgerald se szent és ha van kapukulcsa hát teszi, ha használja.

— E szerint ön nem tudja biztosan, hogy mikor szokott hazajönni éjszaka? — kérdezte a detektív.

— Sokszor hallom, néha nem, — felelte mrs Sampson. — Például, most is emlékszem, hogy csütörtök éjjel mult egy hete, későn éjfél után jött haza; de se azelőtt, se azóta nem emlékszem, hogy tovább maradt volna el éjfélnél.

Gorby elégedetten sóhajtott föl; csütörtök éjjel mult egy hete, hogy a gyilkosság történt.

— Ugy esett a dolog, — magyarázta mrs Sampson, — hogy aznap éjjel nagymosás volt nálam, s mikor a mosóné tizenegy óra tájban elment, én magam is lefeküdtem ugyan, de sehogyse birtam elaludni, mert szörnyen fáj a fejem. Visszamentem hát a konyhába, hogy meleg borogatást tegyek a fejemre, mivelhogy köszvény ellen csak az használ, s éppen mire készen lettem, hallottam hogy mr Fitzgerald feljön a lépcsőn és bemegy a szobájába.

— S hány óra volt akkor? — kérdezte a detektív, szinte elfulladva a nagy izgatottságtól.

— A kapuzárás dőrejeére fölpillantottam az órára, — felelte mrs Sampson, — és pontban öt perc hiányzott két órához.

Mr Gorby hirtelen számvetést csinált:

— Kocsit megszólitotta egy órakor . . . Grammar-Schol-utcahoz érnek 25 perc alatt . . . ott Fitzgerald kiszáll s öt percet elveszteget a kocsisal: ez félkettő . . . tíz percig vár, míg jön a másik kocsi . . . most még huszperc hiányzik két órához: éppen annyi kell, hogy ketleti Melbourneig hozza a kocsi, ahol leszállt . . . s onnan hazáig ismét öt perc . . . De ez már öt perc két óra után, — vigye el az ördög! Jól járt az ön konyha órája? — kérdezte hangosan.

— Azt hiszem, jól; néha ugyan késik, mert nincs kitisztogatva, de az unoka-öcsém órája és rendszeren meg szokta tisztogatni.

— Akkor éjjel bizonyosan késett! — mondta mr Gorby diadalmasan. — Mert két óra után öt perccel lehetett haza jönnie . . . akkor minden rendben van.

— Mi van rendben? — kérdezte a tücsök hirtelen. — S hogy tudja ön, hogy az órák éppen tíz percet késétt?

— Oh, hát nem késétt? — kérdezte mr Gorby komolyan.

— Nem mondom, hogy nem, — felelte mrs Sampson, — mert hisz az órában se lehet

mindig megbizni; de mi köze ennek az életbiztosításhoz?

Négy óra lehetett, mikor mr Gorby letartóztatta Brian Fitzgeraldot és fél hatkor már egész Melbourne tudta, hogy a rejtélyes bérkocsi-gyilkosság tettesét kinyomozták. Az esti lapok hasábjain tárgyalta a szenzációs esetet, mely nem csak a gyilkosság elkövetésének modja miatt volt izgatón, hanem azért is, mert Brian Fitzgeraldot, mint a melbournei előkelő társaság egyik kedvelt tagját ismerték, s azt is tudták róla, hogy vőlegénye a gyapotkirály gyönyörű leányának.

A »Herald«, mely legkorábban tudta meg a szenzációs letartóztatást, megelőzte összes lapársait és óriási betűkkel nyomtatott alcímek alatt részletesen tárgyalta az esetet így:

A bérkocsi tragédiája.

A gyilkost letartóztatták!

Az előkelő társaság szenzációja.

Mondanunk se kell, hogy a hírlapok het-havat összehordtak, amint ez már szokás az ilyen esetekben s a közönség pedig az utolsó betűig szentírásnak vette mindazt, a lapokban olvasott.

Mindjárt másnap, hogy Brian letartóztatták, mr Frettlby hosszasan tanácskozott leányával s mindenáron rá akarta venni, hogy legalább addig, amíg az izgatottság kissé lecsillapul menjenek el a városból. Madge azonban kereken visszautasította ezt.

— Nem hagyom el éppen most, mikor legjobban rám szorul, — mondta elszántan; — mindenki hátat fordított neki, még mielőtt bebizonyosodott volna a bűnössége. Brian azt állítja, hogy ártatlan és én hiszek neki.

— Akkor bizonyítsa be ártatlanságát, — felelte mr Frettlby, lassan föl s alá járkálván a szobában; — ha nem ő volt, aki beleült a kocsiba Whyte-tel, akkor másutt kellett lennie ugyanabban az időben s ezt az alibit bebizonyíthatja.

— Ezt könnyen megteheti. — mondotta Madge és szomorú, sápadt arcár felvillant a reménység, — csütörtök éjjel itt volt nálunk tizenegy óraig . . .

— Az igaz, — felelte Frettlby szárazon: — de hol volt pénteken virradóra egy órakor?

— Aztán meg mr Whyte jóval előbb ment el tőlünk, mint Brian, — folytatta Madge gyorsan. — Emlékezhetsz, hogy ez akkor volt, mikor mr Whyte-tel összepöröltél.

— Bocsáss meg, Madge, — szólt az apa bosszus, kelemetleg hangon, — Whyte csak azt kérdezte, hogy igaz-e, hogy te jegyet váltottál Briannal, amire én azt feleltem, hogy igaz. Ez volt az egész s erre Whyte azonnal el is távozott.

— Igen, de Brian csak két órával később ment el! — mondta Madge diadalmasan. — Es nem is találkozott Whyte-tel egész éjjel!

— Ő legalább azt mondja, — felelte Frettlby váilat venva.

— En mindenkinél inkább hiszek Brian-nak! — válaszolta Maoge hevesen.

— Kérdés, hogy a jury is inkább fog e neki hinni! — tamáskodott Frettlby.

— Látom már, hogy te is ellene fordultál, — mondta Madge könyezve: — te is azt hiszed, hogy bűnös.

— Se azt nem állítom, hogy ártatlan, se azt, hogy bűnös, — felelte Frettlby hidegen. Amit tehettem érte, megtettem; megfogadtam Caltont védőjének s ha ügyvédi ékesen szólás és ügyesség megmentheti, akkor nyugodt lehetsz, hogy kiszabadul.

— Edes jó apám, — mondta Madge gyöngéden s megölelte apját, — tudtam, hogy nem hagyod cserben a kedvemért.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőnért felelős:

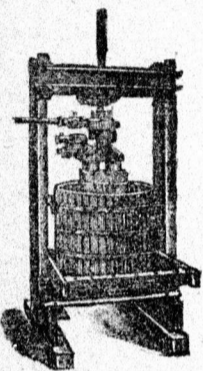
Dr. VUOSKICS GYULA.

Eladó kádak.

Bugyi Sándornál több különböző nagyságu

nyomó-kád
eladó. Venni szándékozók a fugyivásárhelyi szőlőhegyen a kádakat megtekinthetik.

URSUS

borsajtó a legökélete-
sebb, szabadalmazott
acélgerenda-
szerkezettel.

Felső nyomással, 3 át-
tétellel.

Honi gyártmány!

A legmagasabb nyomásképeséggel.
A törköly egy darabban távolítható el.
A must a vasrészekkel nem érintkezik,
ezáltal a bor megfeketedése ki van zárva.

Könnyű kezelés kevés munkaerővel.

TÓTH GYULA, Debrecen.

Árlap ingyen és bérmentve.

A folyó évi kolozsvári gazdasági kiállításon,
diszoklevéllel kitüntetve.

Képviselő és raktár:

KUGLER ALBERT-nél,
Nagyvárad.

Egy-két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak

a Szent László nyomdában.

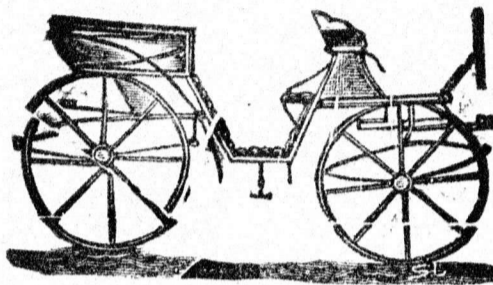
A hágói uton

16 holdas szőlő

gyönyörű fekvésű, kisebb parcellákban *eladó*. Értekezhetni

Dániel Lajosnál,

Lukács György-utca 7. szám.

Villanyerőre berendezett n.-várad KOCSIGYÁR!

Hogy Biharvármegye gazdaközönségének kocsis szükségletét kielégíthessük, gyárunkat

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk hogy képesek vagyunk a legnagyobb megrendeléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését **uj kocsikból** a nagyközönség figyelmébe ajánljuk mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a **kocsikiállítás** Szilágyi Dezső-utcán rendezzük.

Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedeleetlen, üveges landauer, landonet, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlauber kocsikból.

Bármilyen fék 12 óra alatt szerelgetik.

Mint a gumi kerekek helybeli képviselője, azokat részletfizetésre szállítjuk és a tőlünk beszerzett **gumikerekek javítását** díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szatler, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rudvasalás gyári árban kaphatók

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. **Telefon sz. 445.**

Ugy vidéki, mint helybeli levelemegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánva ingyen és bérmentve küldünk. ingyen
1737

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendü kézimunka

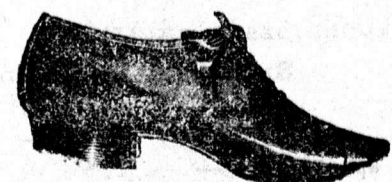
cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

Egy földbirtokos írja.

Ujváros.

Felkérem, hogy postafordultával küldjön nekem az On Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító teájából két csomaggal. Küldjék ezt a teát Debrecenbe, Szathmári Gábor ház- és földbirtokosnak Debreczen, 1664. házszám. Én ajánlottam a betegnek a teát, mert avval már sokakat meggyógyítottam. Kérem tehát Önt, hogy postafordultával a kért vértisztító-teát magyar használati utasítással utánvétellel küldje meg, de minél gyorsabban. Ugyanannak a fenti betegnek még több adagra is lesz szüksége, mert azt tanácsoltam neki, hogy a teát legalább két hónapon keresztül használja. Még egyszer van szerencsém a fenti címet emlékezetébe hozni és kérni a gyors küldést.

Tisztelettel

Liszkay Ferenc földbirtokos.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriakban.

Baross-utca 60—sz. házban egy modern uri lakás fürdőszobával s a hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1906 november 1-től**, valamint ugyanott egy udvari magtár és aszfaltozott pincehelyiség minden órán kiadó.

Értekezhetni a Polgári takarékpénztár részvénytársaságnál **Kossuth Lajos-u. 4 sz.**

Réti Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagy-Váradon.

Lebonyolít mindentéle bankügyletet, u. m. **váltókölcsönt nyújt**, jelzálogkölcsönt ad kamatokra betétet elfogad: könyvre, 5- % mellett és folyószámlára, valamint folyószámlakölcsönöket nyújt.

Konvertál kölcsönöket előnyös kamatláb mellett, előleget nyújt érték-papírokra, kézi zálogokra stb.

Az intézet **Szaniszló-u. 61. sz.** alatt Uri és helyisége Szaniszló-u. sarkán Grósz Sándor házában van.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Mesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tarti raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcártező sarokház, hol ma szálloda és vendégtó van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Pénz!

Olcso töketörlesztéses kölcsonöket

10-75

évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsonöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szölök, földbirtokok

örök árban való adás-vételét vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását

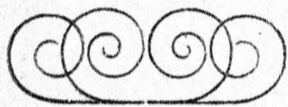
saját költségére elvállalja és finanszírozza

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár
bankbizományi és hitelfogalmi irodája.

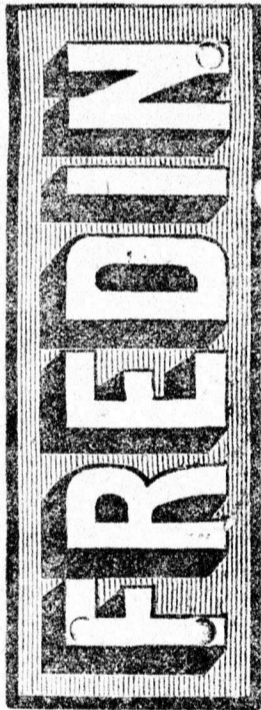
Nagyvárad, Mészáros-u. 2. sz.

Telefon szám 424

Kérjen
csak

Selle & Kary's

Legjobb

tisztítószer

1804. mindenféle
sárga és fekete cipőnek
különösen ajánlható
Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- és Laxnareck-
cipőknek.

BÉCS, X.II

Alapított 1898-ban.

Alapított 1898-ban.

Elsőrangú cipész üzlet!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy az őszi idény beálltával megérkeztek a legszebb és legfinomabb bőrök és mint a múltban, úgy ezután is legfőbb törekvésem rendelőimet tisztességes és minden igényt kielégítő munkával kiszolgálni, miről ugyan már az eddigi t. rendelőim is meg vannak győződve, hogy üzletem fennállása óta a nálam készült **cipők, csizmák** a legfinomabb anyagból és a legszebb és legújabb divatu szabás szerint készíttetnek mérték után, amit bizonyítanak fentebb látható kiállítási kitüntetésem is.

Meggyőződés céljából elég egy próba rendelés, — Kiváló tisztelettel

UJLAKY ISTVÁN

cipész mester

Nagyvárad, Sz.-János-u. elején, Kispipa vendéglővel szemben.

Telefon 458. sz.

Alapított 1861 ben.

Teljes lakás, szálloda, kávéház
és fürdőberendezések műipari vállalata.

Saját készítésű olcsó, modern, matt és fényezett

bútor és kárpitos munkák

elegáns háló, ebédlő, salon és uriszoba berendezések, valamint egyes asztalos és kárpitos butordarabok jutányos gyári árban, kezeséggel.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Tisztelettel:

WALLERSTEIN FERENC.

Saját műhely. Nagyvárad, Zöldfa-utca.

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményü*

BÚTOROK AT

gyári árban kezeség mellett a

Magyar Műbutorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: **PORJESZ HERMAN**

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata

Kivánatra tervek és költségvetések - Telefon 421 szám.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazár épület.

 Nagyvárad legnagyobb áruháza.

Mindenki kellemesen van meglepve, annak a gyönyörű nagy raktárnak a szemlélésében, melynek tulnyomó része most érkezett s **őszi újdonságokban** igazán első helyen áll. — Ugyszinte minden diszítési és hozzá való cikkében mesés nagy raktár van.

 Olcsó árak tekintetében pedig felülmúlhatatlan.

Figyelem.

A közelgő iskolai évre tanintézetekbe menő gyermekek és leánykák számára szükségelt *teljes fehérneműfelszereléseket, paplanokat, trikókat, harisnyákat, zsebkendőket* a t. közönség a legjutányosabb árakon szeresheti be az

Alkalmi Áruház-ban

Nagyváradon, Fő-utca Rimanóczy-palota.

Nagy választéku újdonságok ruhakeimékben, selymekben, női és férfi fehérneműekben vászon és asztalneműekben. Nagy mennyiségű szövet és selyem maradékok minden elfogadható árban. — **Kérem a t. közönséget áram olcsóságáról meggyőződni.** Tisztelettel

SZÉKELY JENŐ.

HAAS FÜLÖP és FIAI

 szőnyeg és butorszövet gyárosok.
Magyar kir. udvari szállítók.

Nagyvárad, Fő-utca, az új Rimanóczy-palotában.

Biharmegye és Nagyvárad közönségének ajánlja szíves figyelmébe

dusan felszerelt raktárát.

Eredeti keleti szőnyegek nagy választékban a legolcsóbb árakon.

Továbbá minden egyébnemű szőnyegek, futószőnyegek, linoleum kókusz-futók, kókusz-lábtörők, kerevet átvetők, angora kecskebőrök és erdélyi pokrócok.

PAPIRKÁRPITOK

ugymint: szalon, uri-, ebédlő-, hálószobáknak legújabb styl szerint. Ágy-, asztal, flanell-, koci- és utazótakarók, függönyök és portierek minden minőségben és árban.

Butorszövetek a legegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben. **Jutányos árak mellett.**

Haas Fülöp és Fiai

gyárosok, m. kir. udvari szállítók. Fő-utca, Rimanóczy-palota.

Hirdetmény.

A nagyvárad kereshdelmi és iparkamara ezennel közhírré teszi, hogy a N.-Teleky-utczán építés alatt álló székházában az **1907. év május 1-től** kezdve a következő helyiségek bérelhetők:

1. Egy 7 szobás, 2 előszobával, konyhával, fürdő és cselédszobával bíró földszinti utczai lakás; esetleg
2. Egy 5 szobás előszobával, konyhával, fürdő és cselédszobával bíró földszinti utczai lakás;
3. Egy 2 szobás, előszobával bíró földszinti utczai garzon lakás;
4. Egy 4 szobás előszobával, konyhával, fürdő és cselédszobával bíró földszinti utczai garzon lakás;
5. Három különböző nagyságu sou-terain üzletnek, raktárnak vagy zajt nem okozó műhelynek alkalmas helyiség.

A lakásokkal a sou-terain helyiségben lévő közös mosókonyha, mángorló helyiség és a padlhasználata-*n*ak joga együtt jár.

A fenti helyiségek bérbevétele iránt a tervek megtekintése mellett, értekezhetni a kamara irodájában (Nagypiacz-tér, Kereskedelmi Csarnok épület) d. e. 10 és 12 óra között.

Nagyvárad, 1906 szeptember hó 22.
A nagyvárad kereshdelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, Dr. **Sarkadi Lajos,**
kir. keresk. tanácsos titkár.
elnök. 1774

A NAGY

végeladás

már folyó évi október hó 15-én berekesztetik
SPITZER TESTVÉREK zöldfa-utczai üzletében.

Az idő rövidsége kényszerít, hogy a még meglevő
kelmék árait ujból tetemesen leszállítsuk és most
már minden árért

a beszerzési áraknál sokkal olcsóbban is eladjuk.

Különös figyelem!

Női őszi felöltők még olcsó árban is!

Női kosztüme és fekete szövetek fél árban is!

Az összes téli posztók és barketek minden árért!

Függönyök és ágyterítők részben fél ár!

Szőnyegek az ár egyharmada elengedésével!

Közismert jó rózsahegy-i vásznak, késmárki ab-
roszok, szervieták, törülközők, Schroll-féle finom siffo-
nok, finom fehérpiké barketek *bármily olcsón is*
eladatnak.

Vallerstein Fülöp Fiai Nagy-Várad Bémer-tér.

Két nagyobb áruraktár megvétele azon kellemes helyzetbe juttatott bennünket, hogy

intézetek és iskolákba jövő fiu és leánygyermeknek

szükséglendő mindennemű fehérneműeket, harisnyákat, zsebkendőket, eddig még nem létezett **olcsó**
szabott árak mellett szolgálhatunk. Ugyanezen alkalommal értesítjük n. b. vevőinket, hogy

visszamaradt nyári raktárunkat

saját bevásárlási árunkon alul, tehát gyári áron alul elárusítjuk.

*Szőnyegek, függönyök, ágy és asztalterítők*ből, felhalmozott izléses rak-
tárunk mélyen leszállított áron.

Asztalneműek és vásznakban a legjobb gyártmány.

Szövetek, diszek, csipkék minden elfogadható árban. — **Confectio** raktáram, különösen közhaszná-
latra való darabok minden versenyt felülmulnak.

Olcsó, szabott árak minden darabon jelezve és **ezenkívül** még készpénz-
vásárlásnál

5⁰/₀ árengedmény.

Postai rendeléseknél a meg nem felelő árukért a pénzt visszaadjuk.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Madracok és paplanok mérték szerint.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.